

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по стопански науки и
управление
за резултатите от извършеното оценяване по процедура
за програмна акредитация на докторска програма
„Икономика и управление” (Интелектуална собственост
по отрасли) от професионално направление 3.8
„Икономика“ в Университет за национално и световно
стопанство**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за програмна акредитация на докторска програма “Икономика и управление” (Интелектуална собственост по отрасли) от професионално направление 3.8 „Икономика“ в Университет за национално и световно стопанство.

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 85, ал. 1 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	04.03.2021 г./ Протокол № 7
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	16.06.2022 г./ Протокол №15
3.	Извършено посещение на ЕГ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	07.12.2022 г. /Протокол № 41
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	11.01.2023/Протокол № 01
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

1. **Доц. д-р Станислава Панчева Георгиева**, Нов български университет - ръководител ЕГ
2. **Доц. д-р Любка Минчева Илиева**, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов – член на ЕГ
3. **Ивелина Славова Иванова –Кадери**, докторант в ИУ Варна – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: **проф. д-р Пенка Шишманова**

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Докторската програма „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ в УНСС е получила програмна акредитация (Протокол № 29/09.12.2015 на ПКСНУ на НАОА) с обща оценка 9,44 (девет цяло и четиридесет и четири стотни) и срок на валидност на акредитацията от шест години. С Решение от 22.03.2019 г. (Протокол № 12) на ПКСНУ на НАОА е дадена програмна акредитация на ПН 3.8 „Икономика“ в УНСС на основание обща оценка 9.90 (девет и деветдесет) и срок на валидност на акредитацията от шест години.

Обучаващо звено на докторска програма „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ е катедра „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“ (ИСТТ), която е структурно звено на Бизнес факултета на УНСС. В акредитационния период тя е била правопреемник на: катедра „Творчески индустрии и интелектуална собственост“, Институт по творчески индустрии и бизнес и Институт по интелектуална собственост и технологичен трансфер, които са били обучаващи звена по докторската програма (ДП).

В обобщен вид, състоянието на ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ е представено в следната таблица:

Показатели	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Общо
1. Обявени места за прием в докторската програма	1	1	1	1	1	1	1	7
2. Приети докторанти – общо, в т. ч.	0	0	1	1	2	0	1	5
редовна форма	0	0	1	1	2	0	1	5
задочна форма	0	0	0	0	0	0	0	0
самостоятелна подготовка	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Обучавани докторанти – към съответната година, в т.ч.	0	0	1	2	4	3	3	
редовна форма	0	0	1	2	4	3	3	
задочна форма	0	0	0	0	0	0	0	
самостоятелна подготовка	0	0	0	0	0	0	0	
4. Защитили докторанти	0	0	1	0	0	0	1	2
5. Докторанти, отчислени с право на защита	0	0	1	0	0	0	0	1
6. Докторанти, отчислени без право на защита	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Прекъснали докторанти	0	0	0	0	1	0	1	2
8. Докторанти, продължили академична кариера след успешно защитени дисертационни трудове	0	0	0	1	0	0	1	2

През периода на акредитация са приети общо 5 докторанти, всичките в редовна форма на обучение. Общо за периода обучаваните в ДП са 8, от които 2 са защитили успешно, 1 е отчислен с право на защита, 2 са прекъснали и 3 продължават обучението си. Двама докторанти са продължили академична кариера като асистенти.

При акредитацията на докторската програма от предходния период са дадени две препоръки:

Препоръка 1. *Да се предприемат мерки за прием на нови и рекрутиране на потенциални докторанти от завършващите магистри по икономика и управление на интелектуалната собственост. Срок: постоянен с ежегодно отчитане.*

В изпълнение на препоръката обучаващото звено предприема серия от действия, включващи: организиране на ежегодни срещи на академичния състав със студенти в четвърти курс; създаване на система за набиране, систематизиране и поддържане на информация за студентите с цел включването им в научноизследователски инициативи и научни форуми; ежегодно провеждане на разговори със завършващите студенти от ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“ във връзка с възможностите за продължаване на тяхното академично развитие; провеждане на срещи на научните ръководители на потоците от студенти, обучавани в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ на специалностите на катедра ИСТТ с оглед популяризиране на ДП “Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“. В резултат на предприетите мерки в ДП за периода 2016-2022 г. са приети 5 докторанти.

ПК счита, че **препоръката е изпълнена.**

Препоръка 2. *Да се намали времето за осъществяване на образователната програма и за полагането на изпитите от докторантския минимум в рамките на срока за обучение в докторската програма (особено за редовната форма) с цел да се осигури повече време за подготовка на дисертационния труд. Срок: септември, 2017 г.*

В изпълнение на препоръката, в рамките на акредитационния период са реализирани следните активности: усъвършенствани са нормативните документи на УНСС, регламентиращи т.нар. „жизнен цикъл на докторанта“, в т.ч. и времето организиране на полагането на изпитите от Блок А; два до три пъти годишно на равнище УНСС се организират курсове по дисциплините, включени в индивидуалния план на докторанта; в катедрата е създадена организация за полагане на изпитите от Блок Б до не по-късно от средата на втората година, като е осигурена и добра менторска подкрепа от страна на научния ръководител и на целия академичен състав. В резултат на това е оптимизирано времето за обучение и полагане на изпити от страна на докторантите, както и за подготовка на техните дисертационни трудове.

ПК счита, че **препоръката е изпълнена.**

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма

1.1.1.

Обучението по ДП „Организация и управление извън сферата на материалното производство (интелектуална собственост по отрасли)“ се провежда в съответствие с разработените визия, мисия, цели и задачи на университета. При обучението се спазват изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България /ЗРАСРБ/ и Правилника за неговото прилагане, Закона за висшето образование, Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторантите, както и вътрешните нормативни актове на УНСС. То се организира в съответствие със стратегия „Хоризонт 2020“, „Национална стратегия за научни изследвания 2020“ и „Стратегията за интелигентна специализация“. Осъществява се в координирано сътрудничество с международни и европейски структури в областта на интелектуалната собственост, в т.ч.: Световната организация за интелектуална собственост и нейната Академия, Европейското патентно ведомство и Академия, Службата на ЕС за интелектуална собственост (за марки и дизайни) и Академия.

1.1.2.

УНСС има собствена политика по качеството като част от стратегическото управление на висшето училище. Гаранция за изпълнение на нейните цели е действащата Система за управление на качеството (СУК). В основния ѝ документ (Наръчник по управление) са посочени заинтересованите страни и техните изисквания, описани са процесите по управление на качеството, както и на структурите за поддръжката и контрола им. Създадени са и функционират Съвет по качеството и Комисии за осигуряване и оценяване на качеството (КООК) на ниво университет и във всеки факултет. На равнище катедра е разписана собствена програма за политиката по качеството, чиито основни цели и задачи са съотносими с общоуниверситетските. През акредитационния период във ВУ са планирани и проведени седем вътрешни одита.

1.1.3.

УНСС има приета и изпълнява политика на устойчиво подобряване на качеството в ПН 3.8 „Икономика“, която отразява връзката между научните изследвания и обучението и е съобразена както с националния контекст, в който функционира институцията, така и с избрания стратегически подход. Изискванията към изследователската дейност в УНСС са определени в: Правилника за дейността на УНСС, Правилника за научноизследователската дейност, Плана по качеството за научноизследователска дейност към СУК и др. Катедра ИСТТ има изградена активна взаимовръзка между научните изследвания и обучението по ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ и това е резултат от поддържането на високо професионално ниво на преподавателската и научноизследователската дейност на научните ръководители и на самите докторанти. Темите на дисертационните разработки са в пълно съответствие с тематиката на ДП.

1.1.4.

През 2011 година в УНСС е приет Етичен кодекс с цел да осигури благоприятни условия за работа и развитие на всеки член на университета на основата на равнопоставеност, отсъствие на дискриминация и уважение към интелектуалната собственост. Контрол в тази насока се осъществява от създадената Комисия за академична етика. Авторството на докторантите по отношение на научните им разработки се гарантира чрез подписването на декларация. От 2018 г. има приет и действащ Правилник за

интелектуалната собственост на УНСС, регламентиращ организацията и администрирането на спазването на правата на интелектуална собственост. Извършват се електронни проверки за наличие на съвпадения в творчеството на студентите, докторантите и преподавателите от УНСС с вече публикувани произведения чрез специализиран софтуерен продукт StrikePlagiarism.com, предоставен от МОН на всички ВУ в страната. През анализирания период няма подадени сигнали и не са установени случаи на плагиатство или за неспазване на правата на интелектуалната собственост от докторанти и преподаватели от обучаващата катедра.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 1:

По 1.1.1. Обучението в ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ се осъществява съобразно основната мисия, цели, задачи и приоритети на университета. То е в съответствие с действащото национално законодателство и с вътрешните нормативни документи на ВУ.

По 1.1.2. В УНСС има официално приета и публично оповестена политика за осигуряване на качеството. Обучението по ДП е в съответствие със СУК на университетско ниво, като се отчита спецификата на ПН и ДП. Създадени са и функционират вътрешни структури за поддържане на качеството. През акредитационния период са планирани и проведени седем вътрешни одита.

По 1.1.3. Във ВУ, респ. в обучаващото звено, е изградена и се прилага политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението в ДП. Това ясно се вижда от темите на дисертационните разработки, които напълно съответстват на тематиката на ДП.

По 1.1.4. В УНСС е приет Етичен кодекс, в който са залегнали основните принципи за академична почтеност. В рамките на акредитирания период не са констатирани нарушения на академичната етика и не са установени опити за плагиатство на преподаватели и докторанти от ДП.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

2.1.1.

Катедра ИСТТ предлага уникално образование за Източна Европа в областта на интелектуалната собственост по отрасли на икономиката. Спецификата му се изразява в интердисциплинарността и комплексността на проблематиката с акцент върху икономическата природа на интелектуалната собственост и стратегиите за имплементирането ѝ в икономиката като цяло.

При разработването на ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ е ползван опит на специализирани в областта на интелектуалната собственост академии и институции, в т.ч. Академия на СОИС, Академия на ЕПВ, Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и др. Отчетено е и влиянието на съвременните тенденции в развитието на науката, като са оценени конкурентните позиции на ВУ на образователния пазар. Учебната документация съдържа ясно изразени очаквани резултати от обучението.

2.1.2.

ВУ има организация и стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация. Подробният преглед на документацията, касаеща обучението в ДП, установи, че разпределението на дейностите е направено в утвърдения учебен план. Според информация на катедра ИСТТ, изготвянето и актуализирането на учебната документация на ДП се осъществява със съдействието на представители на практиката и докторанти, но не са представени конкретни данни за тяхното участие в тези процеси.

2.1.3.

Учебната документация на ДП включва: квалификационна характеристика, учебен план, учебни програми по дисциплините в Блок А и Блок Б, изпитни програми. Учебната документация съдържа ясно изразени очаквани резултати от обучението, включващи конкретно формулирани знания и умения. Учебният план на ДП се разработва по стандарт на УНСС и се приема на заседание на катедра ИСТТ и на Бизнес факултета, след което се внася за обсъждане и приемане от АС на УНСС. Планът включва три раздела, а минималният общ брой кредити е 190, в т.ч. 60 кредита за обучение по 6 дисциплини, 30 кредита за научни публикации и 100 кредита за защитен дисертационен труд. Всички посочени активности и кредити се отнасят и за индивидуалния план на докторантите, където разпределението е по години за целия период на обучението. В индивидуалните планове на докторантите се включват още: проучвателна, експериментална, лабораторна или друга изследователска работа; провеждане на учебни занятия и др.

2.1.4.

Ефективната реализация на докторантите по ДП е предопределена от обществената необходимост от икономически кадри, специализирани в областта на интелектуалната собственост и творческите индустрии, от една страна, и от високото ниво на професионални знания и умения, които те придобиват в процеса на своето обучение и осъществени научно-приложни изследвания. От тази гледна точка са важни контактите с органите и институции в публичната администрация, нестопанския сектор и бизнеса с интелектуална собственост в България, както и международни партньорства. ИСТТ има утвърдени добри динамични и развиващи се практики в провеждането на практическо обучение, което от една страна доближава обучаемите до бизнеса, а от друга, доближава бизнеса до академичната среда. Тази връзка се използва за усъвършенстване на обучението и удовлетворяване на потребностите на потенциалните работодатели.

2.1.5

Докторската програма е съвместима със сходни докторски програми на други висши училища в България, ЕС и извън ЕС. Това осигурява възможности и за докторантска мобилност. Чрез сътрудничеството си с различни университети катедра ИСТТ и нейният преподавателски и докторантски състав имат възможност да участват в различни проекти, форуми, обучения и инициативи. През периода 2016-2022 г. обаче, е осъществена само една изходяща мобилност на докторант от ДП за период над 3 месеца. Няма данни за реализирана входяща мобилност на докторанти.

2.1.6

В УНСС са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с ДП. Предвиден е и работещ механизъм за разработване, оценка, приемане, утвърждаване, съхранение, разпространение и наблюдение на учебната документация по докторската програма в катедра ИСТТ. Правят се периодично обсъждания и актуализации на учебната документация. С приемането на всеки нов докторант по ДП се извършва преглед на цялата учебна документация. Промени в нея се правят и при промяна в нормативната уредба или в СУК на УНСС.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 2:

По 2.1.1. ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ е уникална за Източна Европа. Тя е разработена в съответствие със стратегическите цели на УНСС и на обучаващото звено и съобразно опита на специализирани в областта институции. Отражава постиженията на науката в областта на интелектуалната собственост и създава ясна визия за очакваните резултати.

По 2.1.2. Разработването, одобрението и прилагането на учебната документация по ДП се основава действащата нормативна уредба. Разпределението на дейностите по ДП е направено в учебния план. Няма данни за брой докторанти и представители на бизнеса, участвали при изготвянето на учебната документация.

По 2.1.3. Представен е пълен комплект на учебната документация по ДП, който включва: учебен план, квалификационна характеристика и учебни програми по дисциплините. Правилата и изискванията в тях са представени ясно и точно, което задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейност по ДП.

По 2.1.4. При разработването на ДП се вземат под внимание резултатите от извършени проучвания, касаещи развитието на науката и пазара на труда. Обучаващото звено поддържа ползотворни контакти с представители на практиката, осъществяващи дейности в областта на интелектуалната собственост.

По 2.1.5. ДП е съвместима с докторски програми в други ВУ в България и Европа. Това създава условия и предпоставки за осъществяване на мобилност, но за разглеждания период само един докторант е осъществил изходяща мобилност. Входяща мобилност няма.

По 2.1.6. В УНСС има разработени и функциониращи процедури за наблюдение, контрол и оценка на документацията по всички ДП, вкл. и по ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“. Те осигуряват възможности за нейното актуализиране.

СТАНДАРТ 3 ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

3.1.1

Подготовката на докторантите в ДП се реализира чрез съвременни образователни форми. Обучението е обвързано с научноизследователска и експертна дейност в Центъра по интелектуална собственост към УНСС. Докторантите биват включвани в експериментални изследвания и им се осигурява възможност за посещения и участия в обучителни курсове, семинари и научни форуми. В целия процес на обучение се използват съвременни методи, в т.ч. възлагане на индивидуални задания, включване в обучителния процес на катедра ИСТТ, разработване на съвместни проучвания и колективни научни разработки и др. Това гарантира висока ангажираност на докторантите, както в процеса на тяхното обучение, така и при провеждането на научни изследвания и разработване на дисертационния труд. Успоредно с това се насърчава и публикационната им дейност.

3.1.2

Обучението на докторантите се осъществява чрез индивидуални и колективни форми в съответствие с действащите в УНСС стандарти. Те са включени в индивидуалния учебен план на докторантите, като са декомпозирани в образователна програма, научна програма и други дейности и са съобразени с прилаганата кредитна система. Научният ръководител контролира цялостното изпълнение на дейностите по индивидуалния план и спазването на поставените срокове.

3.1.3.

В хода на докторантурата обучаемите преминават през няколко основни етапа на подготовка. За изпълнението на съответните дейности от индивидуалния си учебен план докторантите правят годишни и тримесечни (за редовните докторанти) отчети. Въз основа на постигнатите през атестационния период резултати, научният ръководител може да предложи актуализация на индивидуалния план или да направи препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата. Допълнително, като част от индивидуалния учебен план на докторантите, е заложен текущ контрол при подготовката на дисертационния труд. Проведените годишни атестационни процедури на докторанти от ДП за периода 2016-2022 г. са с положителна оценка.

3.1.4

Оценяването на постиженията на докторантите в УНСС се осъществява в три аспекта: първо, посоченото по-горе атестиране в края на всяка академична година чрез отчет за извършените дейности съобразно индивидуалния план и писмено становище на научния ръководител; второ, полагане на докторантските изпити по учебен план на научната специалност, за всеки от които има изготвена учебна програма, включваща форма на провеждане, начин на оценяване и др.; трето, провеждане на обсъждане на представения дисертационен труд, чиято положителна оценка гарантира готовност за защита.

3.1.5

В УНСС съществуват правила за подаване и разглеждане на жалби от докторанти, които са аналогични с тези на обучаваните студенти в ОКС Бакалавър и ОКС Магистър. В тази връзка са създадени и функционират специализирани органи: Комисия по академична етика, омбудсман на УНСС, Студентски съвет и др. За периода 2016-2022 г. няма постъпили жалби от докторанти на катедра ИСТТ.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 3:

По 3.1.1. Обучението на докторантите в ДП се провежда чрез съвременни образователни форми и методи, като се полагат усилия да се използват научните постижения в областта на ДП. В резултат на това докторантите имат висока ангажираност в процеса на обучение, научните изследвания и висока публикационна активност.

По 3.1.2. Обучението на докторантите се осъществява чрез индивидуални и колективни образователни форми, съобразно стандартите на УНСС. Изпълнението на дейностите, заложи в индивидуалния план, се контролира и подпомага от научния ръководител.

По 3.1.3. Докторантите изпълняват основните етапи от подготовката на дисертационния си труд, като се отчитат периодично пред научния ръководител и пред състава на катедра ИСТТ. Всички проведени атестационни процедури на докторанти от ДП за периода 2016-2022 г. са с положителна оценка.

По 3.1.4. В УНСС се използват съвременни и публично оповестени методи за последователно и справедливо оценяване на постиженията на докторантите. Оценяването е релевантно на прилаганите методи на обучение и е базирано на въведената ECTS система.

По 3.1.5. В УНСС съществуват правила и процедури за разглеждане на жалби от студенти и докторанти. Създадени са и специализирани органи в тази насока. Към момента не са установени подадени жалби от докторанти на катедра ИСТТ.

СТАНДАРТ 4 ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

4.1.1

Обучението по ДП на катедра ИСТТ е в съответствие с действащата национална нормативна рамка и съгласно вътрешната уредба, процедури и практики по прием, обучение, получавана квалификация и дипломиране на докторанти. Те уреждат последователно етапите и документите, касаещи „жизнения цикъл“ на докторанта, и са публикувани на официалния сайт на УНСС.

4.1.2

В катедра ИСТТ е създадена благоприятна среда за изследователската и публикационната дейност на докторантите. Осигурена е взаимовръзка по веригата „наука – образование - бизнес“ и са въведени механизми за отчетност на учебната и научната натовареност на докторантите. Осигурени са възможности за активно участие в проектно ориентирани дейности под ръководството на хабилитирани преподаватели. За разглеждания период се установяват 8 участия в проекти, в т.ч. 4 вътрешни и 4 национални. Не се констатират в международни проекти. Анализът на данните показва тенденция на неравномерно разпределение на участията във времето – проектна активност се наблюдава през втората половина на разглеждания период.

4.1.3

На докторантите от ДП са осигурени благоприятни възможности за мобилност. УНСС има подписани двустранни споразумения по програма Еразъм/Еразъм+ и други програми с множество университети, обучаващи в областта на ДП. Катедра ИСТТ поддържа трайно и развиващо се сътрудничеството с партньори от международни организации, сред които: Световната организация за интелектуална собственост (WIPO), Ведомството за хармонизация на вътрешния пазар, ЕПВ и Академията на ЕПВ и др. Независимо от това, за акредитирания период се отчита само 1 изходяща мобилност на докторант от ДП. На докторантите в ДП са създадени и добри условия за включване в научни форуми и изследователски инициативи. За периода 2016-2022 г. участията на докторантите в научни форуми е общо 6 бр., от които 5 в страната и 1 в чужбина. Налице е неравномерно разпределение на участията в научни форуми.

4.1.4

В УНСС е създадена административна система за регистриране на хода на докторантурата, включваща: условия, срокове, документи, такси, акредитирани докторски програми, конкурсни изпити, изпитни програми, условия за прием в различните форми на докторантура. В катедра ИСТТ съществува система за набиране и систематизиране на информация и поддържане на академични и професионални контакти със защитили докторанти, като последните биват канени за участие в проекти, научни форуми и експертни групи.

В предоставените от катедрата данни се вижда, че през периода на акредитация са приети общо 5 докторанти, всичките в редовна форма на обучение. Общо обучаваните в ДП за разглеждания период са 8, от които 2 са защитили успешно, 1 е отчислен с право на защита, 2 са прекъснали и 3 продължават обучението си. Двама докторанти са продължили академична кариера като асистенти.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 4:

По 4.1.1. Висшето училище има разписани процедури и практики за етапите на „жизнения цикъл“ на докторанта, които са регламентирани във вътрешните документи и са публично оповестени на сайта на УНСС.

По 4.1.2. В УНСС и в катедра ИСТТ са създадени редица възможности за включване на докторантите в изпълнението на научноизследователски проекти. Активността на обучаваните в това отношение се представя чрез 8 участия в национални и вътрешни проекти, неравномерно разпределени по години. Няма участия в международни проекти.

По 4.1.3. УНСС и катедра ИСТТ осигуряват на докторантите добри възможности за мобилност и участие в научни форуми. Въпреки това за разглеждания период мобилната активност е слаба – само 1 докторант е реализирал изходяща мобилност за период над 3 месеца. Констатирани са 6 участия на докторанти в научни форуми, неравномерно разпределени във времето.

По 4.1.4. В УНСС е създадена административна система за регистриране хода на докторантурата и реализация на завършилите докторанти от ДП. През периода на акредитация в ДП са приети 5 докторанти, а общият брой на обучаваните е 8 докторанти.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ.

5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

5.1.1.

УНСС прилага политика, насочена към създаване и поддържане на качествен преподавателския състав. Тя е в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба в страната и във ВУ. През акредитационния период в катедрата работят общо 14 преподаватели, от които 5 хабилитирани и 9 нехабилитирани. Всички са с квалификация по ПН 3.8 Икономика. Към учебната 2022/2023 г. обучаващото звено разполага с 11 преподаватели. Поради пенсиониране и напускане хабилитираният състав намалява до 2-ма преподаватели на основен трудов договор – 1 професор и 1 доцент. Хабилитираните преподаватели имат регистрация в НАЦИД. Нехабилитираните членове на академичния състав са с ОНС „доктор“, като на първи ОТД са 3 главни асистенти и 3 асистенти, а останалите 3-ма асистенти са на втори ОТД. Средната възраст на академичния състав на катедрата е 43 години. На базата на представената информация се установява, че катедра ИСТТ притежава потенциала да увеличи броя на хабилитираните си лица.

5.1.2

През периода 2016-2022г. преподавателите от обучаващата катедра имат добра научноизследователска и публикационна дейност. Те имат 77 участия в научни проекти, от които 38 във вътрешни, 28 в национални и 11 в международни проекти. За същия период са отчетени 110 участия в научни форуми, като преобладават тези в страната - 84 бр., а в чужбина са 26 бр.

От предоставените от катедрата данни става ясно, че преподавателите са реализирали общо 125 публикации, от които 84 в страната (в т.ч. 13 учебници и учебни помагала) и 41 в чужбина. В общия брой публикации преобладават статиите и докладите. Публикационната активност е сравнително равномерна през годините. От отчетените без учебниците и учебните помагала 112 публикации 51 са в реферирани и индексирани научни издания (45,5%), а 13 са в научни издания с импакт фактор/импакт ранг (11,6%). От приложения списък се вижда, че някои от публикациите в издания с импакт фактор/импакт ранг не са по тематиката на ДП. През периода 2016-2022г. са забелязани 104 цитата на преподавателите от катедрата, в т.ч. 14 в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science). Наблюдава се нарастване на общата цитируемост на преподавателите до 2020 г., след което същата спада.

Представените данни за публикациите и цитиранията не са разделени между разглежданата в настоящия доклад докторска програма и ДП „Организация и управление извън сферата на материалното производство (интелектуална собственост в творческите индустрии)“ – и двете водени от катедра ИСТТ. Според специално поисканото мнение на обучаващото звено, причината е, че „публикациите на академичния състав като изследователско поле нямат ограничителни линии по условното разделение на системата „Интелектуална собственост“ на художествена и индустриална собственост, както и придобитите в годините научни степени и академични длъжности“.

За разглеждания период изходящата мобилност на преподавателите от катедрата е представена от 5 бр. мобилности, като една е по програма Еразъм + с цел преподаване и 4 са по други международни споразумения отново с цел преподаване. Входяща мобилност не е реализирана.

5.1.3

Преподавателите от обучаващата катедра имат успешни изяви по специалността на ДП. Те участват в редакционни колегии и научни журита, осъществяват ръководна и/или експертна дейност по редица научни проекти. Академичният състав поддържа висока активност в експертната и консултантската дейности в областта на интелектуалната собственост.

5.2. Научноизследователска дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите

5.2.1

През периода 2016-2022 г. хабилитираните преподаватели на катедра ИСТТ с квалификация по ДП са 5. Те са реализирали общо 15 участия в проекти (9 вътрешноинституционални, 3 международни и 3 национални), при което средногодишният брой участия на един преподавател е 3.

От предоставената информация за научноизследователската дейност на хабилитираните преподаватели става ясно, че общият брой публикации е 84, като в издания с импакт фактор и импакт ранг са публикувани 12. Преобладаващата част от тях са свързани с тематиката на ДП. Средно на 1 хабилитиран преподавател в ДП се падат по около 17 публикации. Броят цитирания на хабилитирания състав на катедрата е 8.

Като цяло изследователската и публикационната активност на хабилитираните преподаватели е сравнително висока, което в голяма степен се дължи на създадените благоприятни условия в УНСС

Табл.1. Научноизследователска дейност на хабилитираните преподаватели по тематиката на ДП за периода на акредитация

Преподаватели, бр.	Публикации, бр.			Цитирания в издания с импакт фактор или импакт ранг, бр.	Участия в научни проекти, бр.			
	В издания с импакт фактор или импакт ранг	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо		Национални	Международни	Вътрешно-институционални	Общо
Хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП-5	12	72	84	8	3	3	9	15

5.2.2.

През периода 2016-2022 г. докторантите в ДП реализират участия в общо 8 проекта, в т.ч. 4 национални и 4 вътрешноинституционални. Относителният дял на докторантите, участвали в научни проекти, от общия брой на докторантите през посочения период, възлиза на 29%. Активността на докторантите по този показател е само през последните 4 години.

От предоставената количествена информация става ясно още, че докторантите имат участия в общо 6 научни форума, от които 5 национални и 1 международен. Това е средно по 0,5 участия в научни форуми на докторант за година. Относителният дял на участвалите докторанти за периода е 21%.

Данните за публикационната активност на докторантите показват, че броят на публикациите им в страната за акредитирания период е общо 14, като 10 от тях са статии и 4 са доклади. Преобладаващата част от публикациите са в страната, а в чужбина е публикуван само 1 доклад. В реферирани и индексирани издания са публикувани 5 научни разработки, а в издания с импакт фактор или импакт ранг – 2, като те са публикувани през последните 2 години. Има 1 съвместна публикация на докторант с преподавател от обучаващото звено.

Научноизследователска дейност на докторантите в докторската програма за периода на акредитация

Обучавани докторанти, бр.	Публикации, бр.			Участия в научни проекти, бр.			Участия в научни форуми, бр.		
	В издания с импакт фактор или импакт ранг	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо	Национални	Международни	Вътрешно-институционални	В страната	В чужбина	Общо
8	2	12	14	4	0	4	5	1	6

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 5:

По 5.1.1. През периода 2016-2022 г. катедра ИСТТ разполага с 14 преподаватели в ПН 3.8 Икономика, от които 5 хабилитирани и 9 нехабилитирани. През учебната 2022/2023 г. броят на преподавателите намалява на 11, в т.ч. 2 хабилитирани на първи ОТД. Налице е небалансирана структура на преподавателския състав на катедрата, но тя има потенциал за увеличаване броя на хабилитираните лица.

По 5.1.2. Преподавателите от катедра ИСТТ имат добра научноизследователска и публикационна дейност. Повечето от публикациите са в страната. От всички научни публикации 12% са в издания с импакт фактор/импакт ранг, както и 13% от цитиранията на преподавателите от научното звено. Не се установява ясна диференциация на публикациите в двете ДП, водени от катедрата. Не е реализирана входяща мобилност.

По 5.1.3. Академичният състав на катедра ИСТТ има успешни изяви по специалността на ДП. Те са представени чрез участия в редколегии, научни журита, експертна и консултантска дейност и др.

По 5.2.1. Научноизследователската и публикационната активност на хабилитираните преподаватели е сравнително висока. Реализирани са участия в научни проекти, сред които преобладават вътрешноинституционалните. Публикувани са достатъчен брой научни разработки, в т.ч. в издания с импакт фактор/импакт ранг. Повечето публикации на хабилитираните преподаватели са свързани с тематиката на ДП.

По 5.2.2. Общата изследователска и публикационна активност на докторантите е малко над минималните изисквания, заложили в техните индивидуални учебни планове. Това се дължи и на възможностите, които осигуряват УНСС и в частност катедра ИСТ.

СТАНДАРТ 6 УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Критерий 6.1. „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“

6.1.1

Докторантите от катедра ИСТТ имат възможност да използват богатата материално-техническа и информационно-компютърна база на УНСС. Тя включва учебен корпус с 88 учебни зали и 711 места, 7 компютърни зали с 88 работни места, 16 учебно-методични кабинети и компютърни зали към катедрите с 232 места. Изграден е нов учебен корпус с 4 учебни аули с 1000 места, 12 учебни зали с 240 места, 19 кабинета за преподавателите и два Тестови центъра с 500 оборудвани с компютри места. УНСС разполага и с две конферентни зали, оборудвани с модерна техника за провеждане на престижни академични национални и международни събития.

Библиотеката на УНСС, разположена на площ от 2 500 кв. м., притежава над 500 000 тома литература. Тя разполага със зала, в която е осигурен свободен достъп до научната и друга литература. Има три читални зали със 180 седящи читателски места и две зали със 100 компютъра за безплатен достъп до електронните ресурси на библиотеката, интернет и e-mail сървър на университета. В услуга на читателите са и ксерокс, скенер, както и специализирано работно място за незрящи /персонален компютър, скенер и принтер/.

Институтът по „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“ (ИИСТТ) разполага с 2 кабинета, които преференциално се използват за учебна и научно-изследователска дейност, вкл. и от докторантите в ДП. Те са оборудвани с компютри, интернет и интранет връзка, мултимедия и 3 работни станции. Допълнително академичният състав на института и докторантите разполагат с 2 модерни зали в Центъра по интелектуална собственост, подходящи както за учебен процес, така и за научноизследователска работа.

6.1.2

Провеждането на практики и други творчески дейности в УНСС се осъществява със съдействието на 2 звена: Междуниверситетски център за развитие на кариерата (МЦРК) и Специализирано звено за практическо обучение в рамките на МЦРК. Центърът е и звено на европейската информационна мрежа Eurodesk. Той подпомага подобряването на качеството на обучението чрез предоставяне на възможности за придобиване на практически опит и усъвършенстване на практически умения на докторантите. Обучаващото звено има сключени редица споразумения за сътрудничество, както с други академични организации, така и с множество представители на бизнеса в областта на интелектуалната собственост и технологичния трансфер. Допълнителна възможност за провеждането на практики и изследователски дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове, дава програмата „Еразъм+“.

6.1.3

През периода на акредитация в библиотеката на УНСС се създадени условия за ефективно използване на електронните бази данни EBSCO, PROQUEST, ScienceDirect, ISI WEB OF KNOWLEDGE, SCOPUS. Библиотеката разполага и със специализирани периодични издания в областта на интелектуалната собственост на различни езици. Чрез вътрешния и международния книгообмен, докторантите могат да ползват библиотечните фондове и на други научни и образователни организации в страната и в чужбина. Към библиотеката функционира Информационен център с литература по проблемите на интелектуалната собственост. В основата на информационния фонд е дарение на СОИС, включващо над 400 заглавия. ИИСТТ притежава собствен информационен фонд с над 300 тома специализирана литература по интелектуална собственост. Той има изградена система за академичен обмен на информация и координиране на дейностите в областта на интелектуалната собственост.

6.1.4

ВУ използва множество стимули, вкл. финансови, за да насърчи участието на докторантите в различни университетски научни и научноизследователски дейности. Допълнителни възможности в това отношение се осигуряват и от студентските организации чрез формите на студентско научно творчество.

В резултат на това за периода 2016-2022 г. докторантите от ДП са реализирали общо 14 публикации, от които 5 в реферирани и индексирани издания и 2 в издания с импакт фактор и импакт ранг. Посочената активност се наблюдава през последните години на разглеждания период. Отчита се и една публикация в съавторство с преподаватели от обучаващото звено.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 6:

По 6.1.1. УНСС разполага с много добра материално-техническа база за подготовка и за изследователска дейност на докторантите. Обучаваните в ДП “Икономика и управление” (Интелектуална собственост по отрасли) използват също и базата на ИИСТТ и ЦИС, където са на разположение още 2 кабинета и 2 модерно оборудвани зали за учебна и изследователска работа.

По 6.1.2. В УНСС са осигурени условия за провеждане на творчески командировки, практики и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове на докторантите от ДП чрез дейността на специализирани звена, сключените споразумения за сътрудничество със структури в областта на интелектуалната собственост, възможностите на програма Еразъм+ и др.

По 6.1.3. УНСС създава благоприятни условия за работа на докторантите и чрез осигурен достъп до актуални научни издания и бази данни. ВУ разполага и предоставя на обучаемите специализирана литература в областта на ДП.

По 6.1.4. ВУ, катедра ИСТТ и ИИСТТ стимулират научноизследователската дейност на докторантите от ДП и им осигуряват възможности за публикуване на техните научни разработки. В резултат на това обучаемите в ДП показват добра публикационна активност.

СТАНДАРТ 7 УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

7.1.1

В УНСС има изградени работещи практики по събиране и анализиране на информация за качеството на обучение на докторантите, в т.ч. наличните ресурси, и професионалната им реализация. ИСТТ е част от реализираната университетска система за управление на съдържанието, чрез която се управляват взаимосвързани инфраструктурни уеб-сайтове, имащи различна информационна функционалност. Ефективно се изпълняват дейностите по акумулиране на бази данни, клъстеризация, анализ и извеждане на резултати за дейността на вътрешните структури относно прилагането на политиката за осигуряване на качеството. Голяма част от събраната информация е на база на получената обратна връзка за развитието, успеваемостта и удовлетвореността на докторантите от качеството на обучението си. Ръководството на катедрата активно търси личното мнение на обучаемите и на работодателите с цел да събере информация за евентуални пропуски или предложения за усъвършенстване на ДП. Проследява се и кариерното развитие на докторантите, като информация за това се представя както в сайта на ИСТТ, така и чрез седмичния бюлетин "IP News".

7.1.2

Събирането на информация за качеството на обучението и необходимостта от промяна се осъществява посредством провеждане на регулярни проучвания на очакванията, нагласите и препоръките на заинтересованите лица. Проучванията на мнението на докторантите се извършват чрез анкетни карти и чрез комуникация в социалните мрежи. Правят се анкетни проучвания и сред работодателите. Резултатите се обсъждат на катедрен съвет и се вземат предвид при актуализирането на ДП. Друг начин за обратна връзка относно качеството на обучение са периодично провежданите научни събития (кръгли маси,

конференции, тематични срещи), информацията за които се оповестява на главния сайт на УНСС и на подсайта на катедрата.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 7:

По 7.1.1. УНСС има собствена система за управление на информацията и съдържанието. Тя функционира ефективно и е надежден инструмент за събиране и анализ на информация, вкл. и за състоянието и развитието на ДП.

По 7.1.2. УНСС извършва регулярни проучвания на нагласите и очакванията на докторанти и работодатели относно качеството на обучението. Получените данни се обсъждат и при необходимост се вземат решения за промени и подобрения на ДП. Решенията се популяризират по традиционни и иновативни комуникационни канали.

СТАНДАРТ 8 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. „Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти.“

8.1.1

УНСС разполага с добре разработен двуезичен уеб-сайт, чието съдържание се администрира непрекъснато от уеб-сайт администратор. За докторантите са предвидени две подменюта - раздели „Прием“ и „Обучение“. Там се публикува информация за актуални конкурси за прием, административни процедури, образци за учебна документация, актуални курсове на обучение на докторанти, текущи изпити, процедура за защита на дисертационни трудове и пр.

В меню „Наука“ на главния сайт на УНСС е предоставена информация за структурата, функциите и целите на научноизследователската дейност на ВУ, която касае и обучаваните докторанти. Предоставени са линкове към подсайтовете на научните институти на УНСС. Публично са оповестени проекти по различни оперативни програми и други проекти. В подкрепа на изследователската работа на докторантите е предоставена и информация за периодичните научни издания на УНСС.

ПК установи, че сайтът на специализираното звено на УНСС – ИИСТТ е с много добро позициониране в социалните мрежи, което го доближава до докторантите, премахвайки бариерите пред общуването и акумулирайки повече информация за своите потребители.

8.1.2

В меню „Международна дейност“, подменю „Мобилност“, докторантите могат да се запознаят с възможностите, които предоставя програма „Еразъм+“. Там детайлно е описана процедурата по подбор, реализиране и отчитане на мобилностите, както и необходимите документи за кандидатстване. УНСС има сключени договори за мобилност с университети от 33 страни, като само по програма Еразъм+ са сключени над 240 договора. Успешно е внедрена и виртуалната мобилност, за чието провеждане не се предвижда финансиране, поради липса на физически разходи. Специално действащият Университетски център мобилност на студенти и преподаватели (УЦМСП) е на разположение на всички докторанти, които проявяват интерес към тази възможност.

8.1.3

Докторантите на катедра ИСТТ представят публично постиженията от научните си проекти чрез всички средства на дигиталните канали на УНСС: профилите на ВУ, на катедрата и на ИИСТТ, в социалните мрежи Facebook, Instagram и YouTube. Наред с това, те имат възможност да изложат резултатите от своите научни изследвания пред по-широка аудитория на международно ниво поради свързаността на УНСС, катедрата и ИИСТТ с престижни научни институции и организации.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 8:

По 8.1.1. УНСС и катедра ИСТТ осигуряват публичност на всички релевантни на докторантското обучение дейности, както и на всички съпровождащи ги нормативни документи. Информация относно различните аспекти на докторантурата и конкретно за разглежданата ДП се публикува на веб-сайт на катедрата и на ВУ и е със свободен достъп за всички заинтересовани лица.

По 8.1.2. На сайта на УНСС детайлно са описани възможностите и изискванията за провеждане на мобилност. В помощ на всички заинтересовани, в т.ч. и докторанти, функционира специално създаден УЦМСП. ВУ предоставя възможност и за виртуална мобилност. УНСС има сключени договори за мобилност с университети от 33 страни.

По 8.1.3. ВУ и обучаващата катедра предоставят редица възможности за популяризиране на научните резултати на докторантите както в страната, така и в чужбина.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ.

9.1. Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

9.1.1

Катедра ИСТТ осъществява регулярен мониторинг на ДП. На базата на получената обратна връзка от докторантите, представителите на бизнеса и неправителствения сектор се организират периодични обсъждания и се правят предложения за подобрения в учебния процес и документацията на ДП, вкл. и за актуализиране на учебните програми. С промените в учебния план и в учебните програми ежегодно се актуализира и изпитната програма. ПК установи, че изпитната програма, по която кандидатстват докторантите, се актуализира почти всяка година. През 2019 г. са актуализирани учебните планове, квалификационните характеристики и учебните програми.

Всички промени в учебната програма, в резултат на проведения мониторинг, се публикуват своевременно на сайта на УНСС. Цялата учебна документация по ДП се съхранява в катедрата, както и на дигиталната платформа OneDrive, до която имат достъп единствено академичния състав на катедрата и обучаваните в нея докторанти чрез служебните си профили в домейна на УНСС.

9.1.2

Планирането и изпълнението на дейностите по оптимизиране на ДП се изпълнява съгласно правилата на ВУ. Те съответстват на установената от стандартите за управление на качеството нормативна база при създаване и актуализиране на учебната документация. Приетата система за управление на качеството, в частта си за учебната документация, е основополагаща при оптимизиране на учебния процес.

Индивидуалните планове на докторантите се съставят и контролират според разписаните в ПУД на УНСС правила и процедури. На база периодичните отчети на

докторантите, освен препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата им, могат да се отправят препоръки и за актуализиране на учебните програми и учебния план на ДП.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 9:

По 9.1.1. ВУ има работещ механизъм за осъществяване на редовен мониторинг и своевременно актуализиране на ДП. Тези процеси се осъществяват с активното участие на членове на академичния състав и докторанти, както и на други заинтересовани страни. През 2019 г. е извършена актуализация на учебната документация на ДП.

По 9.1.2. ВУ има успешно внедрена система за управление на качеството, която подпомага процесите по планиране и изпълнение на дейностите за повишаване ефективността на ДП посредством добре функциониращи процедури и практики. Те са предмет на регулярни актуализации съобразно динамиката на вътрешната и външната среда.

СТАНДАРТ 10 ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

10.1.1

Вътрешнонормативните документи и структури на УНСС подлежат на регулярна вътрешна проверка за съответствие, съгласно утвърдената система за управление на качеството. В края на всяка учебна година се провежда преглед от ръководството за функционирането на системата и възможностите за нейното усъвършенстване. Приоритетно се разглеждат специфичните за професионалните направления цели по качеството и тяхното реализиране. През периода 2016-2022 г. са проведени седем вътрешни одита от вътрешни одитори на висшето училище.

Външен одит се извършва минимум веднъж годишно от международната сертифицираща организация Intertek, която подпомага ресертифицирането на системата, съгласно установените правила и процедури. За разглеждания период са извършени шест външни одита, в т.ч. два ресертификационни. Съществува добрата практика в одитите да участват експерти от органа по акредитация на Великобритания (UKAS).

Докторските програми в УНСС регулярно преминават през процедури по следакредитационно наблюдение и контрол и външни одити от организации, признати на национално и международно ниво – НАОА и Intertek. Професионалните направления в УНСС подлежат на ежегоден одит и от дирекция „Наука“ към МОН относно научноизследователската дейност.

ДП „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“ в УНСС е получила програмна акредитация от НАОА на 09.12.2015 г. с обща оценка 9,44 (девет цяло и четиридесет и четири стотни) и срок на валидност шест години. При акредитацията на докторската програма от предходния период са дадени 2 препоръки, които са изпълнени.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 10:

По 10.1.1. В УНСС се осъществяват ежегодни планирани дейности по самооценяване, както и ежегодни външни оценки от международната сертифицираща организация. Регулярно се провеждат и процедури по оценка на професионалните направления и докторските програми. Във ВУ и обучаващото звено са предприети мерки по изпълнение на направените при предходната акредитация на ДП препоръки.

Общ брой на преподавателите, осигуряващи обучението по ДП (хабилитирани + нехабилитирани с ОНС доктор)	7	11	15	11	13	11	11
1. Хабилитирани лица (бр.), вкл.:	4	7	7	4	4	3	2
1.1. Професори (бр.)	2	4	4	4	4	2	1
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	28,6%	36,4%	26,7%	36,4%	30,8%	18,2%	9,1%
1.2. Доценти (бр.)	2	3	3	0	0	1	1
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	28,6%	27,3%	20%	0%	0%	9,1%	9,1%
2. Нехабилитирани (бр.), вкл.:	3	4	8	7	9	8	9
2.1. Гл. асистенти, в т.ч.: с ОНС „доктор”	3	2	2	1	1	3	3
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	42,9%	18,2%	13,3%	9,1%	7,7%	27,27%	27,27%
2.2. Асистент, в т.ч.: с ОНС „доктор”	0	2	6	6	8	5	6
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	0%	18,2%	40%	54,5%	61,5%	45,45%	54,55%
2.3. Старши преподаватели							
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели							
2.4. Преподаватели							
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели							
Общ брой на преподавателите в първичното звено:	7	11	15	11	13	11	11

Публикации и цитирания на преподавателите на ОТД, осигуряващи обучението в докторска програма “Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“, по календарни години през периода 2016 – 2022 г

Показатели	Години							Общо
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
1. Брой преподаватели, осигуряващи обучението по ДП	7	11	15	11	13	11	11	
2. Публикации в страната – общо,	7	21	22	7	8	10	9	84
(средно на един преподавател)	1	1,9	1,46	0,64	0,61	0,9	0,72	
от тях: монографии	0	1	0	0	0	0	0	1
студии	0	1	1	0	0	0	1	3
статии	2	4	7	6	4	6	6	35

научни доклади	3	14	11	1	0	3	0	32
учебници и учебни помагала	2	1	3	0	4	1	2	13
3. Публикации в чужбина – общо,	2	5	8	3	7	7	9	41
(средно на един преподавател)	0,29	0,45	0,53	0,27	0,54	0,64	0,81	
от тях: монографии	0	0	0	1	1	0	0	2
студии	0	0	0	0	0	0	1	1
статии	0	3	5	1	1	4	2	16
научни доклади	2	2	3	1	5	3	6	22
4. Публикации в реферирани и индексирани научни издания	4	5	9	7	10	7	9	51
(средно на един преподавател)	0,57	0,45	0,6	0,64	0,77	0,64	0,81	
5. Публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг	0	1	6	1	2	1	2	13
(средно на един преподавател)		0,09	0,40	0,09	0,15	0,09	0,18	
6. Цитирания в научни издания в страната и чужбина – общо	12	12	18	26	28	0	8	104
(средно на един преподавател)	1,71	1,09	1,2	2,36	2,15		0,73	
в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science)	0	0	4	2	4	2	2	14
(средно на един преподавател)			0,27	0,18	0,31	0,18	0,18	